

Statens
næringsmiddeltilsyn
Norwegian Food Control Authority

Landbruksdepartementet, avdeling for matpolitikk
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2003 / 2197	Boknr.: 68
Mottatt: - 1 SEPT 2003 MP/SPH	
Saksbeh.: KNY	Ark.: 600
Kont:	Avdel:

Deres/Dykkar ref • Your ref:
03/02197

Vår ref • Our ref:
03/1591/tjs

Vår dato • Our date:
22. aug. 2003

Avgifts- og gebyrfinansieringen av matforvaltningen

Vi viser til brev fra Landbruksdepartementet datert 10. juli 2003 vedr. ovennevnte.

SNT har følgende kommentarer:

Generelt:

Vi anser det som en fordel at det gis muligheter for økt avgifts-/gebyrfinansiering av matforvaltningen. Vi mener det er viktig at finansieringsmodellen som velges og den mer detaljerte utformingen av denne blir enkel å administrere, med et lite antall avgifter/gebyrer og et fåtall steder disse skal kreves inn. I forskriftsutkastet synes vi det legges opp til et for stort antall avgifter og gebyrer. Spesielt mener vi det vil være lite formålstjenlig å opprette avgifts-/gebyrordninger på i størrelsesorden ett timeverk til ett dagsverk. I realiteten vil arbeidet med administrering av slike "små"-ordninger og arbeidet med oppkreving/inndrivning av et stort antall mindre beløp fort bli mer kostnadskrevende enn beløpene som kreves inn. Vi viser for øvrig til vår uttalelse til forenklet modell for finansiering av matforvaltningen av 25. april 2003.

1. Omfanget til dagens kjøttkontrollavgift

I høringsbrevet på side 4 under punkt 2. Gebyr for tilsyn og kontroll, er det under prikkpunkt 5 angitt at dagens kjøttkontrollavgift (som foreslås videreført) også omfatter tilsyn og kontroll med nedskjæring og kjøling av slakt/kjøtt i tillegg til kjøttkontroll og tilsyn med hygiene under slakting. Fra SNTs side må her presiseres at dagens ordning er en innkreving av avgift for de reelle utgiftene ved kjøttkontroll og tilsyn med hygiene under slakting, og at denne avgiften ikke omfatter tilsyn og kontroll ved nedskjæring og ved kjøling av slakt/kjøtt.

Dersom det er tenkt å legge gebyr på tilsyn og kontroll ved nedskjæring og ved kjøling av slakt/kjøtt, må dette skje ved en endring av kjøttkontrollavgiftsforskriften hvor også gebyr på tilsyn og kontroll med nedskjæring og lagring (kjøl og frys) inkorporeres. Vi har ingen motforestillinger mot dette, og mener at det kan være en løsning som må vurderes nærmere.

2. Avgift på norskproduserte råvarer som skal nyttes til næringsmidler

I utkast til forskrift om matproduksjonsavgift er det foreslått bestemmelser om avgift på norskproduserte råvarer som skal nyttes til næringsmidler. I § 5 er det foreslått bestemmelser for avgift, og i annet ledd er det et eget forslag om avgift på kontroll og tilsyn med vann. Det antas at det her er tenkt på vann som råvare til matproduksjon, som ingrediens i for eksempel kjøttvarer, og eventuelt på vann brukt til hygieniske eller andre formål i virksomheten. Vi antar at det vil være vanskelig å fastslå hvilke mengder vann som brukes som ingrediens i mat slik dette fungerer i dag og likeledes på vann til hygieniske tiltak i virksomheten. En kunne kanskje tenke seg vannmåler på de aktuelle tappestedene, men dette må oppfattes å være kostbart, byråkratisk og lite effektivt. Det må også tas hensyn til at råvareprisen på dette vannet er svært lav (ca. 1 øre/liter) og det må nødvendigvis bli svært høy avgift i forhold til råvarepris for at dette skal bli noen særlig inntektspost for mattilsynet.

Vi mener det vil være mer hensiktsmessig å ikke ilegge matproduksjonsavgift på vann brukt som råvare i næringsmiddelproduksjon, men heller eventuelt bygge dette inn i **gebyr** for tilsyn og kontroll av drikkevann slik det er angitt under punkt 2 i høringsbrevet. Vi foreslår derfor at den foreslått bestemmelsen i § 5 annet ledd i forslag til forskrift om matproduksjonsavgift tas ut.

Hjemmel for gebyr for tilsyn og kontroll av drikkevann er tenkt lagt inn i drikkevannsforskriften, og det antas at slik endring vil bli hørt på et senere tidspunkt.

3. Sidestilling av begrepene autorisasjon/godkjenning

I flere av de hygieneforskriftene som næringsmiddeltilsynet forvalter, er begrepet "autorisasjon" av virksomheter brukt som begrep for virksomheter som produserer næringsmidler med markedsadgang til det indre marked, mens godkjenning brukes som begrep for virksomheter som produserer næringsmidler med markedsadgang til det nasjonale marked.

Vi mener det i § 2 i forslag til forskrift om gebyr for særskilte ytelser derfor vil være hensiktsmessig å sidestille autorisasjon og godkjenning av virksomheter, og foreslår at "eller autorisasjon" tas inne i denne bestemmelsen etter "godkjenning".

4. Spesielle problemstillinger i tilknytning til drikkevann

For drikkevann foreslås en tredelt modell, hvorav to av ordningene er gebyrer og den tredje er en avgift. Drikkevannsforsyning og annen vannproduksjon (for eksempel naturlig mineralvann eller kildevann på flaske) vil bli berørt av samtlige tre finansieringsordninger.

Gebyrene og avgiftene skal dekke Mattilsynets ressursbruk. Det antas videre at det er meningen at kostnadene skal tas inn der ressursbruken har vært, slik at kryss-subsidiering fra en ordning til en annen, prinsipielt ikke skal forekomme. Særlig vil en eventuell kryss-subsidiering fra avgiftsdelen til gebyrdelen antas å være lite ønskelig.

De foreslåtte ordninger vil imidlertid kreve en viss kryss-subsidiering fra statsbudsjettet.

I forslag til forskrift om gebyr for særskilte ytelser er en inndeling i klasser sikkert hensiktsmessig. Med utgangspunkt i at dette er betegnet som en gebyrordning som primært skal brukerfinansieres, er det noe uventet at LD legger opp til at Mattilsynet vil gå med underskudd på disse oppgavene. Når det gjelder godkjenning av vannverk, som faller inn under denne ordningen, vil dette kreve 2-3 ukeverk pr godkjenning.

Forslaget til forskrift sier at man i dette tilfelle bare skal kreve inn gebyr for 1 ukeverk. Dersom det antas at Mattilsynet vil ha 100 slike saker pr år, vil dette gi en udekket ressursforbruk på 100-200 ukeverk pr. år. Dette representerer et betydelig beløp som i så fall må dekkes inn via statsbudsjettet.

I den grad dette arbeidet **ikke** er godkjenning av et tradisjonelt vannverk, men heller godkjenning av en kilde som skal omsettes som flaskevann, vil samfunnet trolig oppfatte det som uriktig at dette skal dekkes over statsbudsjettet.

Vi foreslår derfor at ressursforbruk på 1 ukeverk eller mer faktureres etter medgått tid, maksimalt begrenset til 10 ukeverk. De to siste klassene kan da slås sammen.

§ 4 i forslag til gebyrforskrift foreslås endret slik (endringer i fet skrift):

§ 4 Fastsettelse av gebyr

*Gebyrene er inndelt i følgende **fem** gebyrklasser:*

- 1 timeverk opp til 2 timeverk*
- 2 timeverk opp til 1 dagsverk*
- 1 dagsverk opp til 2 dagsverk*
- 2 dagsverk opp til 1 ukeverk*
- 1 ukeverk opp til **10 ukeverk***
- 5 ukeverk opp til 10 ukeverk***

*hvor gebyret i **de fire første hver** klassene fastsettes ut fra det laveste ressursforbruket i gebyrklassen, mens det for ressursforbruk på 1 ukeverk opp til 10 ukeverk fastsettes etter medgått tid og ikke etter laveste sats innen klassen. Gebyret skal fastsettes ut fra et forhåndstipulert ressursforbruk for hver type særskilt ytelse.*

Departementet fastsetter timesatsen.

Departementet kan i særskilte tilfelle fastsette avvikende timesats for ulike ytelser.

Drikkevann kommer også inn som et nytt gebyrbelagt område. Her siktes særlig til vannverkene, men vil i realiteten etter vår oppfatning også gjelde for virksomheter som produserer naturlig mineralvann eller kildevann på flaske. Det vil derfor være nødvendig å innarbeide endringer også i forskrift av 21. des. 1993 om utvinning og frambud av naturlig mineralvann og kildevann. Vi leser imidlertid en viktig begrensning i det foreliggende høringsdokument. Det skal kun være adgang til å ilegge gebyr og ikke avgift.

Enkelte tilsyns- og kontrollformer kan oppfattes å være av en slik art at de kan anses som en gebyroppgave. For vannforsyningssektoren vil dette for eksempel kunne være en større systemrevisjon. Det "løpende" arbeid som Mattilsynet vil ha knyttet til denne sektoren, kan imidlertid vanskelig sies å være brukerinitiert (dvs. gebyrbelagt), men heller mer samfunnsrettet, slik at avgift vil være et mer naturlig virkemiddel. Det vil heller ikke være riktig å ta denne kostnaden fra statsbudsjettet, siden bl.a. EU direktiv 2000/60 (Rammedirektiv for vann) nedfeller at alle kostnader skal belastes sektoren, dvs. vannverkene.

Alle kostnader som det offentlige har knyttet til forvaltning av drikkevannssektoren skal derfor dekkes via vanngebyrene som vannverkene tar inn fra abonnentene. Både gebyr og avgifter må derfor kunne bli innarbeidet i drikkevannsforskriften og i forskrift om naturlig mineralvann og kildevann. Dersom dette ikke er aktuell problemstilling for de andre forskriftene, bør det kanskje fremkomme at disse forskriftene (særlig drikkevannsforskriften) kan hjemle **både** gebyr og avgift.

Vedr. forslag til avgiftsforskrift for tilsyn og kontroll med matproduksjon oppfatter vi at denne ordningen knyttet til vann, ikke rettes mot vannverkseier, men mot en forbruker. Forbrukeren er i denne sammenheng en annen næringsmiddelprodusent, for eksempel et slakteri. Hvis dette er stemmer bør dette i stedet håndteres under gebyrordningen for tilsyn og kontroll.

Dersom man velger å begrense avgiften til vann omsatt på flaske eller annen emballasje vil det være mer sammenlignbart med øvrig matproduksjon, og kan således eventuelt opprettholdes. Hvordan vil det være med brus, juice, øl, mv.. Må disse betale en slik vannavgift ?

Siden de enkelte næringsmiddelvirksomhetene allerede må betale den enkelte vannverkseier for sitt vannforbruk, er det etter vårt syn mest praktisk at en slik matproduksjonsavgift innarbeides i drikkevannsforskriften. Da vil denne kunne ilegges vannverkseier som på sin side tar kostnaden inn via vanngebyret. Dette vil dessuten spare Mattilsynet for et omfattende faktureringsarbeid.

Uttak som blir regulert av forskrift om naturlig mineralvann og kildevann, kan derimot bli håndtert av forskrift om matproduksjonsavgift.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslår vi på denne bakgrunn følgende justeringer i forslag til forskrift om matproduksjonsavgift (tillegg i fet skrift):

§ 3 Definisjoner:

a) *"Næringsmidler: ethvert stoff eller produkt, uansett om det er bearbeidet, delvis bearbeidet eller ubearbeidet, som er bestemt til eller med rimelighet, kan forventes å konsumeres av mennesker, herunder også drikkevann samt naturlig mineralvann og kildevann.*

§ 5 Avgift for landbaserte næringsmidler

For norskproduserte landbaserte næringsmidler legges fakturabeløp, eksklusive merverdiavgift, ved kjøp fra råvareprodusenten, til grunn for avgiftsberegningen. For råvarer av egen produksjon legges det som må betales for tilsvarende vare ved ordinært kjøp til grunn.

*For **emballert** vann utgjør avgiftsgrunnlaget fakturaverdi av det ferdige produktet, eksklusive merverdiavgift.*

Virksomheter, grossister, produsenter, produsentsammenslutninger og lignende skal betale avgift etter følgende satser:

Matproduksjonsavgiften utgjør:

- a. pst av avgiftsgrunnlaget for melk
- b. pst av avgiftsgrunnlaget for kjøtt
- c. pst av avgiftsgrunnlaget for andre animalske produkter, som egg og honning.
- d. pst av avgiftsgrunnlaget for cerealer, frukt, bær og grønt.
- e. pst av avgiftsgrunnlaget for **emballert vann drikkevann**.

For vann levert fra vannverk fremkommer avgiftsgrunnlaget av drikkevannsforskriften.

Mattilsynet kan regne om avgiften til en sats pr. enhet, for eksempel for melk og korn.

Mattilsynet bestemmer hvor innkrevingen skal skje, med den skal i størst mulig grad skje på grossistledet.

5. Tilsynsavgift/kosmetikk

Kosmetikkregelverket forankres ikke i Matloven, men man vil beholde næringsmiddeloven som hjemmel for dette området inntil man eventuelt senere får en egen kosmetikklov. Det fremgår ikke klart fra høringsnotatet hvorvidt avgiftsordningen for kosmetikk skal endres. Det må eventuelt vurderes om hjemmelen i næringsmiddeloven § 7 annet ledd dekker den nye ordningen innenfor kosmetikk. I tillegg må forskrift 29. januar 1999 nr. 157 om tilsynsavgift mv for kosmetikk og kroppspoleieprodukter endres.

6. Gebyr – godkjenning av vask- og desinfeksjonsmidler

SNT har i samarbeid med Fiskeridirektoratet utarbeidet en ny forskrift om godkjenning av vaskemidler, desinfeksjonsmidler og lignende produkter til bruk i næringsmiddelvirksomhet. Forskriften er nå ute på høring i EU. Forskriften er hjemlet i næringsmiddeloven, fiskekvalitetsloven og kjøttproduksjonsloven. Forskriftens § 6 omhandler kostnadsdekning. Søker er her pålagt å betale et engangsbeløp på kr. 2000,- Dette skal dekke kostnader som oppstår i forbindelse med den faglige vurderingen som Folkehelseinstituttet skal foreta. Det er videre gitt en åpning for i bestemmelsen at SNT kan gi nærmere bestemmelser om betaling.

7. Gebyr – godkjenning av drikkevannskjemikalier

Det må vurderes om det skal tas gebyr ved godkjenning av drikkevannskjemikalier til vannverk. Dette gjøres ikke i dag. Desinfeksjonsmidler omfattes av det nye biocidregelverket og vil dermed uansett bli avgiftspliktig. Andre kjemikalier som fellingsmidler og lignende faller utenom men bør likevel vurderes i denne sammenhengen, bl.a. fordi det nå vil bli avkrevd gebyr ved vurdering av vaskemidler.

8. Morarenter mv.

Av høringsnotatet fremgår at man ønsker at det skal ved betalingsforsinkelse betales morarenter/forsinkelsesrenter etter morarenteloven. Denne loven omfatter i følge § 1 bare formuerettslige pengekrav, med mindre annet følger av avtale, eller er bestemt i lov eller i medhold av lov. Utenfor formueretten faller krav av offentligrettslig karakter. I følge teori og forarbeider kan krav utenfor formueretten ikke rentebelastes ut i fra en analogisk anvendelse av loven. Det forutsettes at matloven og de øvrige lovene har en bestemmelse om at morarenteloven også skal gjelde for dette området.

§ 9 i matproduksjonsavgiftsforskriften bør ha en bestemmelse som sier at avgiften er tvanggrunnlag for utlegg.

Vi stiller dessuten spørsmål vedr. behovet for en egen hjemmel for dekning av omkostninger ved inndrivelse, eventuelt en vurdering av om dette følger/reguleres av inkassoloven.

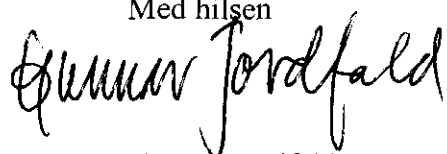
9. Tilsynsmyndighetene/bokettersyn

I forslagene til forskrift står det at kontrollmyndigheten/tilsynsmyndigheten har rett til å foreta bokettersyn for kontroll av de avgiftspliktige.

Det vurderes om det er praktisk/formelt mulig at Mattilsynet skal ha en slik oppgave. Bestemmelsen må derfor vurderes opp mot det regelverket som gjelder for revisjon og bokettersyn.

Vi gjør avslutningsvis oppmerksom på at SNT har fått forlenget høringsfrist.

Med hilsen

Gunnar Jordfald

Direktør

Kjetil Berg

Avdelingsdirektør